

Matemati?e Yönelik Ba?ar? Duygular? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Matemati?e Yönelik Ba?ar? Duygular? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25631>

Özet

Matemati?e Yönelik Ba?ar? Duygular? Ölçe?i, ergenlik öncesi dönemdeki ö?rencilerin matematik derslerine ve s?navlar?na yönelik deneyimledikleri çe?itli ba?ar? duygular?n? ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Ölçe?in uyarlama çal??ması, **ba?ar? duygular?** (**achievement emotions**) alanında önemli bir literatür boşlu?unu doldurmayı hedeflemiştir. Bu çal??ma, ö?rencilerin matematik öğrenme sürecindeki motivasyonel ve duygusal durumlar?n? derinlemesine anlamak için güçlü bir araç sunmaktadır.

Ölçek, toplam 48 maddeden oluşmakta olup, 500 dördüncü s?n?f ö?rencisi üzerinde gerçekleştirilen kapsamlı geçerlik ve güvenirlik analizleri ile Türkçe kültürüne uygunlu?u kanıtlanmıştır. Yapısal geçerli?i **do?rulay?c? faktör analizi (DFA)** ile test edilmiş ve yüksek düzeyde iç tutarlılık sergilemiştir.

Anahtar Kelimeler

Matemati?e yönelik ba?ar? duygular?, psikometrik uyarlama, **ba?ar? duygular?**, **do?rulay?c? faktör analizi**, güvenirlik, ilkokul ö?rencileri.

Yazarlar

M. Takunyacı, B. Karada?

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ergenlik öncesi (ilkokul dördüncü s?n?f) ö?rencilerin matematik ba?lam?nda yaşadıkları spesifik ba?ar? duygular?n? (örneğin, gurur, kaygı, sıkıntı, rahatlama) güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ba?ar? duygular?n?n akademik performans ve motivasyon üzerindeki kritik rolü göz önüne alındığında, bu ölçek, eğitim araştırmacılar?na ve uygulamacılara ö?rencilerin duygusal profilini ç?karmada yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Uyarlama çal??ması, orijinal ölçe?in faktör yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığını belirlemek ve ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonlarda kullanıma uygunlu?unu sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, matematik eğitiminde duygusal süreçlerin anlaşılmasına katkı sağlanmıştır.

Yapı (Konstrukt)

Matemati?e Yönelik Ba?ar? Duygular? Ölçe?i, **Ba?ar? Duygular? Teorisi** (Pekrun, 2006) çerçevesinde tanımlanan, ba?ar? odaklı etkinlikler (dersler) ve sonuç odaklı durumlar (s?navlar) sırasında yaşanan duygusal tepkileri ölçmektedir. Bu duygular genellikle hem pozitif (sevinç,

gurur) hem de negatif (kayg?, utanç, s?k?nt?) boyutlar? içerir.

Ölçek, ö?rencilerin matematik dersine girerken veya matematik s?nav?yla yüzle?irken hissettikleri spesifik duygusal durumlar? yakalayam? hedefler. Toplam 48 maddeden olu?an ölçek, muhtemelen ba?ar? ve ba?ar?s?zl?k durumlar?na yönelik farklı duygusal tepkileri temsil eden alt faktörlere ayrılm??t?r (24 pozitif ve 24 negatif duygusal madde oldu?u belirtilmi?tir).

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? oldukça detaylı yürütülmü?tür. Yap? geçerli?ini test etmek amacıyla, dördüncü s?n?fta ö?renim gören toplam 500 ö?renciden toplanan veriler üzerinde **do?rulay?c? faktör analizi (DFA)** uygulanm??t?r. DFA, genellikle ölçek geli?tirme çal??malar?nda önceden belirlenmi? bir yap?n?n do?rulanmas?n? amaçlayan güçlü bir istatistiksel yöntemdir. Ölçek faktör yap?s? belli oldu?u için sadece DFA yöntemi kullan?lm??t?r.

DFA'n?n yan? s?ra, ölçek maddelerinin kalitesini de?erlendirmek için madde analizleri gerçekte?tirilmi?tir. Bu analizler aras?nda **madde toplam korelasyonu** ve alt-üst grup ortalamalar? fark?na (ili?kisiz örneklem için t testi) dayalı teknikler kullan?lm??t?r. Ayrıca, ölçe?in yap? geçerli?inin kapsamlı bir de?erlendirmesi için **ay?rt edici geçerlik** (discriminant validity) ve **yak?nsama geçerlik** (convergent validity) de?erleri de hesaplanm??t?r. Bu kapsamlı analizler, ölçe?in matematik ba?lam?ndaki ba?ar? duygular?n? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı??n? ve güvenilirli?ini belirlemek için üç farklı istatistiksel yöntemden faydalan?lm??t?r. Bu yöntemler ?unlard?: **Cronbach Alfa (Cronbach's Alpha)** ile iç tutarlılık katsay?s?, McDonald'n **omega katsay?s?** (McDonald's \$omega\$), ve **Spearman Brown test yar?lama korelasyonu**. Birden fazla güvenilirlik katsay?s?n?n kullan?lmas?, ölçe?in ölçüm tutarlılı??na dair daha sağlam kanıtlar sunmaktadır.

Güvenirlik ve madde analizleri için **SPSS 20** paket program? kullan?lm??t?r. Yap?sal geçerlik analizlerinin temelini olu?turan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) i?lemleri ise **Lisrel 8.7** paket program? aracılı??yla yürütülmü?tür.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek üzere **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. DFA, genellikle klasik faktör analizi çal??malar?ndan sonra uygulanan bir yöntemdir ve ara?t?rmacılar?n önceden belirledikleri faktör yap?lar?n?n do?rulanmas?n? amaçlar. Ölçek faktör yap?s? belli oldu?u için sadece DFA uygulanm??t?r.

Do?rulamaya faktör analizinin uygulanmas?, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (muhtemelen yabancı dildeki orijinal ölçek) Türk kültürüne adapte edilirken korunup korunmadı?n? istatistiksel olarak test etmeyi sa?lamı?tır. Bu analizler, dördüncü s?n?f ö?rencilerinden elde edilen verilerin teorik faktör yap?s?yla yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenlik Öncesi Ö?renciler

Ya? Grubu: ?lkokul Dördüncü S?n?f Ö?rencileri (Yakla??k 9-10 ya?)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, dördüncü s?n?fta ö?renim gören toplam 500 ö?renciden elde edilen verilerle yapılmı?tır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Derecelendirme sistemi ?öyledir: 1) **Hiç katılmıyorum**, 2) **Katılmıyorum**, 3) **Kararsızım**, 4) **Katılıyorum**, 5) **Tamamen katılıyorum**.

Anahtar Kelimeler

Ba?ar? duygular?, matematik e?itimi, psikometrik özellikler, Cronbach Alfa, McDonald's Omega, test uyarlama, ilkokul.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: buketkaradag@aydin.edu.tr (Sorumlu Yazar Buket KARADA?)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler & Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2020 (Uyarlama Çal??mas?)

?zinler ve Ücret: Kullanım izinleri ve ticari/akademik kullanım ?artları için sorumlu yazar Buket Karada? ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Makalenin orijinal ba?lant?s? Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: matematige-yonelik-basari-duygulari-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Takunyac?, M., & Karada?, B. (2020). Ergenlik Öncesi Ö?rencilerin Matemati?e Yönelik Ba?ar? Duygular? Ölçe?inin Türkçeye uyarlanması. *International Journal of Educational Studies in Mathematics*, 6(4), 206-218.

Bayram, N. (2010). Yap?sal E?itlik Modellemesine Giri?: AMOS Uygulamalar?. Ankara: Detay Yay?nc?lık.

Sümer, N. (2000). Yap?sal E?itlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Uygulamalar. *Türk Psikoloji Yaz?lar?*, 3(6), 49-74.

?im?ek, Ö. F. (2007). Yap?sal E?itlik Modellemesine Giri?: Temel ?lkeler ve LISREL Uygulamalar?. Ankara: Ekinoks Yay?nlar?.

Matemati?e Yönelik Ba?ar? Duygular? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek toplam 48 madde içermektedir (24 pozitif duygu + 24 negatif duygu). A?a??daki maddeler, ölçekten örnek olarak sunulmuştur:

Matematik dersini anlayabildi?im için kendimle gurur duyar?m.

Matematik dersinde yanl?? bir ?ey söyleyebilirim korkusuyla hiçbir ?ey söylememeyi tercih ederim.

Matematik dersine girmeden önce bile, dersi anlamayaca??m? biliyorum.

Matematik s?nav?ndan önce bildiklerimi bir an evvel göstermeye istekliyim.

Matematik s?nav? ba?lad??nda kendimi panikleme? (gergin ve korkmu?) hissederim.

Matematik s?nav?n? yapabiliyor olmaktan mutluyum.